

Ս ՈՒՐԸ

Լեւոնի սուրն է այս, դոռո՛ղ, չողչողո՛ւն,
Թանգարանի անկիւն մ'ինկած լուռ, թաքուն.
Բայց կաթիլներն արեւնաղանդ պայքարի՝
Շեղբին վրայ՝ դեռ կը կանչեն հա՛յը վրէժի:

Կիլիկիա՛, թո՛ղ սուղդ ահաւոր ու արթնցի՛ր,
Հորիզոնին վրայ կայ նոր այդ մը կարմիր.
Օտար ափին՝ վերջին արքադ կը նիրհէ,
Եւ սուրն անոր կ'ապրի երկար դարերէ:

Ո՛վ մայր հեծող, արգահանդերձ թաղուհի,
Նոճիներու ըստուերին տակ ամենի,
Արցունքիդ տեղ աղամանդէ կայլակներ
Թող դարդարեն այտերուդ վրա թաւիչներ:

Ձենք ուղեր մենք ա՛լ դամբաններ փառքերու,
Եւ ո՛չ երազ, այլ կենդանի հոյլն հուժկու
Դիւցաղներու, ծընած բոցէն վահանի,
Եւ սընած քու կաթովդ առիւծ այլի:

Սուրն այդ ոսկի, չար աչքերուն դէմ հիմա,
Կայծակնացու կը վառի, դէն չափիւղայ.
Ճառագայթներն արեւուն՝ հոն կը մեռնին,
Ծընունդ տալով հայրենի բոց Ողիին:

Դարեր կարծես ետ կը դառնան խայտալով.
Հայկ, Արտաշէս կորովաբիր աչքերով
Անոր ծոցէն կը նային խուժ ոտիսին,
Եւ վարդաններ կ'ուխտեն դաշինք երկնային:

Ձրկա՛յ արեւ, չըկա՛ն աստղեր հըրավառ,
Ա՛յնքան չքնաղ, ա՛յնքան վըսեմ եւ պայծառ,
Որքան այդ սուրն իր անըստառ հըրդեհով,
Մեր սրտերուն, մեր մտքին մէջ լուսաթով:

Արի՛ւն, արի՛ւն կայ թանճրացած ու ջերմին
Պաղ երակին վըրայ փայլուն պողպատին,
Արիւ՛ն նենդոտ սեւճուքին, փառք՝ իր մահուան,
Եւ արիւն՝ մեր եղբայրներուն դաւաճան:

* * *

Ու կը դիտե՛մ վերստին սուրն անցեալին...
Կայծակ հրաշունչ, արծուի խոյանք ամպեղէն,
Հայրենի տուն, հայրենի վահ թանկադին,
Սուղի անվերջ ճամբաներուն վրայ անդէն:

Կ Ա Ր Ա Ի Ա Ն

Կ'անցնի թափօրն հեղեղի պէս թանճրախիտ,
Կ'անցնի խուժանն, արիւն եւ մահ՝ դոռալով,
Ձեռքերնուն վրայ ցամքած արցունք չիթ առ չիթ,
Եւ կուսաններ խորշակահար աչքերով:

Վերջալոյսի արեւուն դէմ արիւնոտ,
Մահուան թափօրը կ'առնէ զնացքն ահաւոր,
Դէպի անձիր տափաստաններն արեւոտ,
Ուր մարդկային չըկայ շարժում կամաւոր:

Անոնք հոն են, — կարաւաններ ուրուադէմ, —
Տենդադալար եւ խուժ ցաւէն աղճատուած,
Կըմա՛խք եւ ոսկրը անմարմին ու անդէմ,
Որոնց հանդէպ մահն իսկ կը դդայ խուլ հարուած:

Կը հաւատամ որ Լեւոնի չեղքն ուժգին
Պիտի բանայ մեր արտերուն վրայ կրկին,
Լոյսի, կեանքի, նոր ձրակներ յորդառատ,
Եւ արշալոյս մը զոյներու լուսակաթ:

Կ Ո Ւ Ս Ա Կ Ա Ն

Տ ա ղ ե ր գ

Ծընաւ խաչին թեւերուն տակ տրտմալիւր
Մայր կուսութիւնն արշալոյսով մը կարմիր.
Խաչն օրօրան, եւ սուրբ արիւնն հրակայլակ,
Նոր աշխարհին վարդաժըպիտ արեղակ:

Արշալոյսն այդ դարերով միշտ բոցավառ,
Հոգիներուն մէջ ծաղիկեցաւ անըսպառ,
Ու սիրոյ բոցն աստուածային հընոցին
Առաւ հաղար դոյն, հաղար ձեւ ու մարմին:

Հեղահամբո՛յր մայր, ցաւերու անդունդին,
Քու սրտիդ մէջ բոլոր մայրերը կ'ապրին,
Զեռքերդ ամբիժ ճառագայթներ երկնատար,
Հայեացքդ լոյս՝ խաւարին դէմ մեղսատար:

Աստուածամայր, երկրէ երկին հովանի,
Կը ծաւալի անունդ անոյշ ցանկալի,
Ամէն ծաղիկ, ամէն քընար դաշնաւոր
Քեզմէ կ'առնեն դոյներն իրենց, դեղն աղուոր:

Լուսատեսի՛լ, անշամանդաղ պարզութիւն,
Արարչիդ դուրժ երկնանքէր եւ անհուն,
Աստղերն անթիւ պայծառ ճակտիդ ան ճարմանդ,
Եւ դուն լուսնեա՛կ՝ զիշերներու չողակաթ:

Կալանաւոր մեղքերու, սիրտ վիրաւոր,
Գրթոտ ձեռքիդ կը կարօտիմ ամէն օր.
Ո՛վ մա՛յր, բացուէ՛ այդի մը պէս վարդադոյն,
Յաւի, մեղքի անդատանիս վրայ տրտում:

Հ. ՄԵՍՐՈՊ ԶԱՆԱՇԵԱՆ

FOAM-FLOWERS OF THE SEA

«For the foam-flowers endure when the rose-blossoms wither.» SWINBURNE

TO MY FRIEND ABBOT SERAPION OULOUHODGIAN OF SAN LAZZARO MONASTERY
IN MEMORY OF A MEDITERRANEAN-ATLANTIC VOYAGE TOGETHER ON THE VULCANIA

These foam-flowers gathered from the unbounded sea
When beauty's warden set our spirits free
To roam the fields of flowery-flying foam
With feet more fleet than the waves that find no home,
I bring you these, the blossoms of sleep and death,
The flowers that do not wither, the flowers that are born of death,
Bending and blowing hither, fulfilled with a freedom of breath.
They have no roots, these flowers, they are born of the wind
and the wave,
And are scattered and gathered again even of the hand that gave.
And yet they live, the gift of joyfuller hours,
Brought as men bring their Dead some gift of flowers,
In a shrine apart of some high memory
Twining with death in a deathless threnody
Of the things that know not death. Shall these know death?
Lo, they were gathered when the north wind's breath
Shattered the purple fields with silver ruin,
Plucked from the underworld where darkly drew in
The trampling cohorts of the tragic night,
Crushing them underfoot with the last of light
To blossom afresh on the vernal bosom of morning.
Shall these know death? Yea, even though death adorning
At night in the locks of the sea, like some dead sea-maid's hair,
Or culled from the curls of sleep, from all things fatal and fair
(As when we gazed on the Azores drifting by,
Wrapt in a melody of sea and sky,
And strangely mused on the life among those mountains
All musical with timeless rills and fountains),
They live apart, the gift of joyfuller hours,
Brought as men bring their Dead some gift of flowers,
In whose high name I bring them as gifts of me —
The foam-flowers of fancy and friendship formed from the sea.

Edmond Kowalewski

Ծանօթ. ԽՄԻ. — Այս քերթուածը առնուած է, հեղինակին ազնիւ թոյլտուութեամբ, իր Cansticks and Cressets հատորէն (էջ 43), որ վերջէրս լոյս տեսաւ Միխայիլ Գալանցի, որ կընան դիմել փափաքողները: